

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 225 (3387) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Igen súlyos légitámadást élt át London csütörtökre és péntekre virradó éjszaka

A bombarobbanások az egész várost megrázkódtatták Visszaverték a japánok a Wake sziget ellen intézett amerikai támadást

Általános támadást kezdett a szovjet a keletiarcvonalkülönböző szakaszain

Amszterdamból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat igen súlyosnak és megrázkódtatóan mondja azt a légitámadást, amely a csütörtökre virradó éjszaka Londont érte. A német repülőgépek a városnak igen sok területére dobtak le bombákat. A bombázás károkat okozott és sok halottat követelt. A jelentés hozzátéveszi, hogy két év óta Londonnak nem volt része ilyen hatalmas légitámadásban. A bombarobbanások az egész várost megrázkódtatták.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A csütörtökre virradó éjszaka London ellen végrehajtott légitámadást péntekre virradó éjszaka újabb légitámadás követte. Az angol hírszolgálat szerint német repülőgépek repültek be Anglia délkeleti vidéke fölé és több gép a főváros fölé is benyomult. A közlemény szerint több helyre bombákat dobtak le. Áldozatokat és károkat jelentenek.

Zürichbe érkezett jelentések szerint a keleti fronton néhány napos viszonylagos csend után a szovjet hadvezetőség északon Velkie Lukinál és Nyelevijnél, csütörtökön reggel pedig a középső és déli szakaszon általános támadást kezdett. Egyes vasuti és utasomópontoknál elkezdődött harcok folynak.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A japán császári főhadiszállás jelentése szerint október 6-án és 7-én a japán haderő és a tengerészet egységei Wake szigete ellen intézett ellenséges támadást hártottak el. A hivatalos jelentés szövege a következő:

— Október 6-án és 7-én nagyobb ellenséges erők támadást intéztek a Wake szigeten fekvő Olorishma ellen és mind a levegőből, mint a tengerről tűz alá vették a célpont területét. A hadseregnek és tengerészetnek a szigeten állomásozó egységei az ellenséges támadást visszaverték.

Állandóan erősítéseket küldenek a németek Olaszországba

A Pest írja: Zürichbe jelentés érkezett, hogy Svájc, főként keleti Svájc egyes helyein légiriadó volt, amely több mint két óra hosszat tartott. Eddigi megállapítások szerint péntekre virradó éjszaka erős angol bombázórajok repültek át Svájc felett és Németország több vidéke ellen intéztek támadást.

Washingtonból jelentik: (B. T.) Stimson hadügyminiszter pénteken kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a németek állandóan erősítéseket küldenek Olaszországba és hogy ez idő szerint 20-25 német hadosztály áll az Appennin-félszigeten.

Az amerikai veszteségekről szólva az amerikai hadügyminiszter közölte, hogy a salerno parttraszállás óta eltelt néhány hét alatt az amerikaiak 511 embert veszítettek halottakban, 4500-at

sebesültekben és 2568-at eltűntekben. Az amerikai 5-ik hadsereg veszteségei kissé jelentősebbek voltak, mint a Clark tábornokhoz beosztott brit hadsereg veszteségei. Az 5-ik hadsereg utánpótlására elsősorban amerikai egységeket használtak fel. A németek megkísérelték a nápolyi kikötő elpusztítását, de a kár kevésbé jelentős, mint eredetileg gondolták. A város egészségügyi viszonyai kielégítőek, nagyobb arányú járvány eddig nem tört ki. Ezideig 13 tifuszesetet állapítottak meg.

Stimson ezután közölte, hogy a németek Kos szigetét azért foglalták el, mert légifölényre tettek szert és a szigeten egy repülőteret egy kulcsállást hódítottak meg. A szövetségesek most arra törekednek, hogy ismét magukhoz ragadják a légifölényt a Földközi tenger e részében.

Feszült érdeklődéssel várja az angolszász világ a moszkvai értekezletet

Stockholmból jelentik: (MTI) Mint a svéd lapok jelentik, washingtoni tudósítóknek híradásából megállapítható, hogy a moszkvai hárombatalmi értekezletet nemcsak Angliában, hanem az

Egyesült Államokban is feszült érdeklődéssel várják. Az amerikai közvélemény érdeklődéssel várja, vajjon az értekezlet során proklamálni fogják a Fülöp szigetek függetlenségét. Ami

az európai kérdéseket illeti, az Egyesült Államokban nagy felléniést keltett, hogy Dorothy Thomson, az ismert nevű amerikai írónő egyik cikkében

Moszkva újabb visszautasítása

Londonból jelentik: (B. T.) A szovjet kormány visszautasította azt az angol tervet, hogy képviselőt küldjön a háború utáni valutaügyi tervek kidolgozására létesítendő bizottságba. Az angolszász tervek szerint ezen az értekezleten az Egyesült Államok, Nagybritannia, a Szovjet Unió, Kína három európai, egy délamerikai és egy ázsiai állam vett volna részt. Szovjet-Oroszország vonakodott a bizottsághoz csatlakozni, bár ez nem jelenti azt, hogy nem akart hozzájárulni a szövetségesek valutaügyi terveihez. Oroszországnak a jelek szerint, nincs közvetlen szándéka lényegesen közreműködni a kapitalista jellegű pénzügyi rendszer kidolgozásában.

Londonból jelentik: (B. T.) Csütörtökön délutáni a londoni emigráns-kormányok külügyminiszterei. Ezen külügyminiszterrel tanácskozára ültek össze. Eddigi szokástól eltérően a külügyminisztereket nem értesítették előre levélben az értekezletről, hanem a délutáni folyamán telefonon hívták meg őket a tanácskozáson való részvételre. Tekintettel arra, hogy Edén a legközelebbi napokban Moszkvába utazik, a

viszonylagosan erős Németország mellett foglalt állást. Tovább folyik a vita Oroszországnak Távolkeleten a szovjet gesek irányában tanúsított magatartásáról is. Az amerikai közvélemény többsége igen valószínűtlennek tartja, hogy Oroszország feladja Japánnal szemben követelt semlegességi politikáját és a szövetségeseknek légitámaszpontokat bocsásson rendelkezésére. Az orosz politika nagyban függ a megváltoztatása tulságosan sok kockázattal járhat, mivel a Vladivosztok környéki repülőtereket japán területek veszik körül és üzemanyagot, repülőgépeket és más szükséges hadianyagot kell Amerikából olaszállítani.

csütörtöki tanácskozásnak Londonban fokozott fontosságot tulajdonítanak.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A moszkvai rádió jelentése szerint a népbiztosok tanácsa rendeleti uton szovjet tanácsot létesített az orosz orodox egyház ügyeinek intézésére. Az új tanács összekötőszerveként szerepel majd a szovjet kormány és a moszkvai patriarka között.

Stockholmból jelentik: (B. T.) A Dagheis Nyheter a norvég polgári lakosság nagyarányú mozgósításával kapcsolatban jelenti, hogy a rendelkezés mintegy 100.000 embert érint és a legnagyobb munkaerőmozgósítás, melyet valaha Norvégia történelmében végrehajtottak. Öszeírták majdnem valamennyi egyéni kereskedelmi üzlet férfi személyzetét 18-55 között és a női személyzetet 20-40 év között. Ezek a munkaerők mozgósítása céljára összeírt személyek rövidesen utasítást kapnak, hogy hol kell munkaszolgálatot teljesíteniük. A rendelkezés az üzlettulajdonosokat is érinti. A kötelező munkaszolgálat 6 hónapig tart, vagyis az egész téli idejére szól.

Fehérkönyvet adtak ki Washington és Vichy viszonyáról

Washingtonból jelentik: (B. T.) A külügyminiszterium fehér könyvet adott ki Washington és Vichy viszonyának alakulásáról. A könyvben egész sor adatot sorolnak fel arról, hogyan alakult Washington és Vichy viszonya a fegyverszünet kezdete óta. Ezekből az adatokból három tény tűnik ki:

1. Washington minden határmával arra törekedett, hogy Franciaország ne szolgáltassa ki flottáját Németországnak.

2. Roosevelt és Hull rövid idő alatt arra a felismerésre jutott, hogy Laval német ügynök, míg Petain iránt még ebben az időben is nagy bizalommal voltak.

3. Leahy tengernagy 1940-ben azt a megbízatást kapta, hogy Petainnal hivatalosan közölje az Egyesült Államoktól semmi más nem érdekl, mint a

brit győzelem.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az északamerikai szenátus csütörtökön — mint az angol hírszolgálat jelenti — titkos ülést tartott, amelyen meghallgatta a világutjakról néhány nappal ezelőtt hazatért Russel, Mead, Lodge és még néhány más szenátor jelentését. Tájékoztató korok véleménye szerint ez a szenátusi ülés, amely — az angol hírszolgálat feltevése szerint — Északamerika és Anglia háborús és békeviszonyait vitatta meg, egyike volt a háború kitörése óta a legfontosabb szenátusi üléseknek és nagy befolyása lesz a szenátus további magatartására a külügyi kérdésekben. Az ülés négy és fél óra hosszat tartott. A vitát valószínűen nyilvános ülésen folytatják.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Szűz és gödölye.
 BELVÁROSI: Mária nővér.
 CASINO: Eltévdt emberek.
 KORONA: Régi szép idők.

Politikai kishírek

Liszabonból jelentik: Spelman new-yorki érsek egyik amerikai folyóiratban leírja a Szentatya erőfeszítését a béke érdekében. A Szentatya azt szeretné — mondja Spelman — hogy majdan a győztek ne csak igazságosak, de irgalmasak is legyenek a legyőzöttekkel szemben.

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint Cataniából jelentik, az angol-amerikai megszálló hatalmak parancsára Sziciliából munkaképes férfiak és nők első csoportját szállították Észak-Afrikába.

Berlinből jelentik: (B. T.) Illetékes német helyen ismét nyomatékosan cáfolják azokat az angol forrásból származó híreket, hogy a Vatikán, illetve a pápa cselekvési szabadságát korlátozzák és a köztársasági fasiszta párt súlyos támadásokkal illeti a pápa személyét.

Genfben jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Washingtonból jelentik: A képviselőház bevándorlási bizottsága törvényjavaslatot fogadott el, amely megszünteti a kínaiakra vonatkozó bevándorlási tilalmat és Kína évi bevándorlási kvótáját 105 emberben állapítja meg.

Zürichből jelentik: (MTI) Az United Press jelenté Washingtonból: A Fehér Ház közli, hogy Hull külügyminiszter, mint az Egyesült Államok képviselője Moszkvába utazok a tervezett harmas értekezletre.

Jeruzsálemből jelentik: (B. T.) Majszki szovjet helyettes külügyi népbiztos néhány napot, mint az angol főbiztos vendége, Palesztinában töltött.

Stockholmból jelentik: (MTI) Smute tabornok délafrikai minisztereinek londoni látogatásáról jól értesült körökben kijelentették, azért utazott Londonba, hogy előkészítse a gyarmatok minisztereinek jövő év elején rendezendő értekezletét és a hadikormányban megbeszélje a földközéptengeri és közkeleti katonai helyzetet. — Egyes megfigyelők szerint a délafrikai csapatok is részt vesznek az európai hadjáratban. Mások azt gondolják, hogy a háború után időszerevő való gyarmati kérdésekre vonatkozóan akarja előterjeszteni kormánya szempontjait és londoni látogatása után Washingtonba is elmegy Roosevelthez.

Washingtonból jelentik: (B. T.) A szenátus egyhangulag elutasította azt a javaslatot, amely ellenzi a családapáknak katonai szolgálatra való behívását.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Svéd lapok londoni forrásból jelentik, hogy lord Montbatten, az ujonnan kinevezett délkeletázsai főparancsnok Ujdelhibe érkezett. Megbeszélést folytatott Auchinlack tábornokkal, majd folytatja útját Csungking felé.

Zsévházakban és vendéglőkben kérik a **MAGYAR LAPOK**-at.

Dr Varga László tanácsnokot Miskolcra helyezte át a belügyminiszter

Utóda Fluck Ferenc aljegyző lett

Nagyvárad, okt. 8. A belügyminiszter közszolgálati érdekből dr. Varga László városi tanácsnokot Miskolc városához, hasonló minőségben, áthelyezte. Helyébe Fluck Ferenc előosztály aljegyzőt városi tanácsnokká kinevezte, egyben a

megüresedett előosztály aljegyzői állás betöltésére pályázatot hirdet. A polgármester még nem határozott, hogy kit bízson meg az előfoku iparhatóság vezetésével.

Hol helyezik el a nagyváradi Ady-muzeumot?

A Szántay-féle kalapüzlet, vagy a Csesztivó, a Napló egykori szerkesztősége jön számításba

Nagyvárad, okt. 8. A főispán elnöklésével bizottság foglalkozott a város tulajdonában lévő Ady- emléktárgyak elhelyezésének kérdésével. A bizottság úgy döntött, hogy amennyiben a Bazár-épületben lévő Szántay-féle kalapüzlet helyisége megürülne, itt helyezik el az Ady-muzeumot, de ha ez nem történik

meg, akkor a Csesztivó épületben, a Napló volt szerkesztőségi helyiségében, ahol Ady Endre egykor dolgozott, adnak helyet az értékes gyűjteménynek, amely jelenleg a főispáni hivatalban van. Ideiglenesen a városházán egy másik szobát jelölnek ki számára.

Erélyes akció indul a nagyváradi műszaki főiskola létesítése érdekében

Nagyvárad, okt. 8. A városi törvényhatóság főiskola-bizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen a bizottság tagjai majdnem teljes számban vettek részt. A polgármester ismertette a nagyváradi főiskola felállítására céljából folytatott legutóbbi budapesti tárgyalásainak eredményeit, amelyek alapján a bizottság a következőket határozta:

Tekintettel arra, hogy most készül az állam költségvetése a minthogy a főispán és a polgármester a jövő hét elején, közellátási ügyekben Budapesten lesz, küldöttség keresse fel Szinyei-Merec Jenő kultuszminisztert, amelynek tagjai lesznek a főispán, a polgármester, Medvigy Ferenc felkőházi tag, Kortsáros László, Patzók Elemér, Paál Árpád képviselők, valamint a MEP képviselői is. A küldöttség kérni

fogja, hogy a kormány határozatilag mondja ki a nagyváradi műszaki főiskola felállítását, már most vegyen fel a költségvetésbe bizonyos összeget erre a célra és lépjen érintkezésbe Nagyvárad városával a további részletek megtárgyalására.

Felkéri továbbá a bizottság a nagyváradi és biharmegyi képviselőket és felkőházi tagokat, hogy a parlament költségvetési vitája során véssék fel a nagyváradi műszaki főiskola létesítésének kérdését és javasolják, hogy a költségvetésben erre megfelelő összeget irányozzanak elő.

Végül felhívja a bizottság a polgármestert, hogy a törvényhatóság legközelebbi közgyűlésén tegyen javaslatot a város anyagi hozzájárulására vonatkozóan.

Az Erdélyi Párt réti körzete választmányi értekezletén emlékezett meg az aradi vértanúkról

Szokatlanul nagy érdeklődés mellett tartotta meg a választmányi értekezletét az Erdélyi Párt réti körzete. A távollévő dr. Szabó Gyula alelnök elnökölt. Elnöki megnyitójában megemlékezett azokról az eljárásokról, melyeket a Párt a réti körzet legutóbbi ülésén römerült panaszok ügyében tett. Majd Balogh József főmérnök a körzet alelnöke mondotta el nagy figyelem közepette ünnepi beszédét az aradi vértanúkról.

Cázolta azt a hatalmas küzdelmet, amelyet a magyarság a Kárpátok övezte országban folytatott először saját életéért, majd a művelt nyugatért. Amíg kelet felől védte nyugatot, a török és tatár ellen, nyugat felől saját szabadságát és függetlenségét veszélyezteték. Ezután az 1848 és 49-es szabadságharc dicső küzdelmeit, majd a világoi fegy-

verletével gyászos következményeit ismertette. Az aradi vértanúk kivégzésével az akkori uralom meggyalázni akarta őket és rájuk keresztül az egész szabadságharcot. De nem csak, hogy ezt a célt nem érték el, hanem inkább felmagasztalták, vértanúkká tették őket, akikre mindenkor büszkén tekint az egész magyarság. A vértanúknak a vesztőhelyre szegyeteljes gyászmenete, az őket odaküldöknék lett a szegyenfoltja, maguknak a vértanúknak a hallhatatlanság diadalutjává változott, magyar gólgótvá szentelve Aradot és annak mindig magyar földjét. Emlékük mindenkor a magyar szabadság és hősiesség legdicsőbb példája.

A nagyhatású beszéd után az egybegyűlt választmányi tagok percekig ünnepelték Balogh József főmérnököt és lelkesen tüntettek a magyar hadsereg és a kormányzó mellett.

Gálffy Sándor apátplébánost üdvözölte a Nagyváradi Urak Mária Kongregációja

Nagyvárad, okt. 8. A Nagyváradi Urak Mária Kongregációja október hó 7-én este fél 7 órakor tartotta idei első összejövetelét és ajátatosságát szokott helyén, a Szent József intézetben. Ez alkalommal Horváth Árpád prefektus meleg szeretettel üdvözölte Gálffy Sándor préze-apátplébánost. Egyben át-nyújtotta neki a Mindenszentekről nevezett Cholti apátásra történt kinevezése alkalmából a hívek ajándékát, az apáti jelvényeket képező Infulát, Mozettát és Buretumot. A kongregáció legközelebbi összejövetele és ajátatossága október 28-án lesz.

Ki vállalkozik házcsoport övóhelyek építésére?

Nagyvárad, okt. 8. A városi mérnöki hivatal, arra való tekintettel, hogy a honvédelmi minisztérium házcsoport-övóhelyek létesítését rendelt el, felhívja azokat az építésmérnököket, építőmestereket, kőművesmestereket és más műszaki képzettségű egyéneket, akik hajlandók a munkálatok elvégzésére vállalkozni, jelentkezzenek a városi mérnöki hivatalban, a második emelet 12. szobájában, a hivatalos órák alatt.

Csontvázakra és műtörténeti értékű faragott kövekre bukkantak a vár udvarán

Nagyvárad, okt. 8. A várudvaron, a bejáratától jobbra, melegágyat készítenek a munkások ásás közben egy fekvő helyzetben lévő csontvázra bukkantak, amely mellett egy gyermek-csontváz majdnem teljesen elenyészett maradványait találták. A csontváz mellett koporsószegeket és a koponyánál egy pipa alakú tárgyat is találtak a munkások. A munka vezetőjének jelentésére a főispán és a polgármester kiment a helyszínére és megállapították, hogy az ásás közben áttört falmaradványokból faragott kövek a renaissance-korból esierült kőtáblák is kerültek elő. Intézkedtek, hogy a köveket a városháza udvarán helyezték el. A csontvázakat Bakó főmérnök lefényképezte és védő deszkalappal borítottatta be, hogy meg ne rongálódjék, amíg szakértők meg nem vizsgálják. Ugyancsak szakértők vizsgálják meg a kőleleteket is.

November 6-án kezdődik a marosvásárhelyi patkányirtás

A Magyar Tudósító jelenti: A marosvásárhelyi hatóságok elhatározták, hogy intézményesen kiirtják a városban az elszaporodott patkányokat. A kötelező patkányirtás november 6-án kezdődik és egy hétig tart. Az irtás kötelezősége kiterjed lakóházakra, udvarokra, üzletekre, raktárakra és minden ipari üzemre. Az irtószert kilenc gyógyszer-tárban és három üzletben árusítják. Minden háztartás félkiló irtószert vásárolhat vásárlási igazolvány ellenében. Az intézkedés végrehajtását szigorúan ellenőrzik és aki a rendelkezéseknek nem tesz eleget, szigorúan megbüntetik.

A számukra előre kijelölt vonalon álltak meg a német csapatok a keleti hadszíntéren

Közel kétmillió embert veszítettek a bolsevisták július óta halottakban és foglyokban — Gibraltárban ismét élénk csapatösszevonások folynak

Berlin. (MTL) Az orosz harcok ezidőszámtalán folyamatban levő harcok, bár egyes pontokon meglehetősen hevesek voltak, nem igen emelkednek túl a helyi jelentőségén. Ezen a téren jogosult tehát az a kérdés, hogy a német csapatok elszakadási mozgólatai immár befejezetteknek tekintendők-e? Erre a kérdésre tájékozott német katonai körökben nem adtak egyenes választ, de leszögezték azt a tényt, hogy az oroszok egy idő óta minden erőlködésük ellenére nem tudtak előbbre jutni. Ez áll úgyis nyilvánvalóan az egész arcvonalra. Az oroszok ma is azt hangoztatják, hogy a középső szakaszon legfőként a feneketlen sártenger hátráltatja őket előrenyomulásukban. Német tájékozott katonai körökben esütörtökön is megcáfolták az oroszoknak ezt az állítását. — A rossz időjárás tehát semmi esetre sem lehet oka az orosz

offenzíva megállításának. A Wilhelmstrasse katonai szóvivője szerint ennek egészen más okai vannak és pedig mindennek előtti maga az a tény, hogy a német csapatok azon az arcvonalon állottak meg, amelyet a német hadvezetőség számukra eleve kijelölt. Egy másik oka az orosz offenzíva feltartóztatásának az a körülmény, hogy az arcvonal megrövidítés által felszabadított német hadosztályokból jelentős tartalékot alakítottak és ezek a most folyó hadműveletekbe már eredményesen folyhatnak bele. A harmadik ok az utánpótlás nehézségeiben található. A németek által kiürített terület a szó szoros értelmében kiégett föld és ez a mesterségesen előidézett sivatag nagyon súlyos akadályt gördít a szovjet utánpótlás útjába. E három ok együttesen akadályozta meg eddig az orosz offenzíva további előhaladását.

mellett szerdán is meggyusult. A britek szerdán kilenc páncélost és hét páncélfelderítőt veszítettek.

Zürich. (MTL) A brit 8-ik hadsereg harcairól az adriai tengerparton az Exchange harctéri tudósítója a következőket írja: Kedden, mindjárt a hajnali szürkület után a németek 4 páncélos csoporttal támadásra indul-

tak a Termoli körül fekvő félkör alakú brit állások ellen. A legerősebb támadóoszlop Vasto tengerparti város felől közeledett és a parti úttól kiindulva, sikerült két kilométernyi éket ütnie a brit vonalakba. Montgomery erre visszavonta csapatait. A 8-ik hadsereg időnként nagyon kritikus helyzetben volt. A szerdára virradó éjszaka az angolok átcsoportosítást hajtottak végre.

Zürich. (MTL) La Lineából jelentik a Svájci Távirati Irodának: Gibraltárban ismét tekintélyes számú hajót összpontosítottak. A kikötőben most három repülőgéphordozó, egy páncéloscirkáló, 3 cirkáló, 10 korvet, 9 romboló és 13 aknarakó hajó tartózkodik.

„Németország védelmez egy kontinenst, mely azt részben nem érdemli meg“

Göbbels cikke a népek háborús fáradtságáról

Berlin. (MTL) A Német TI jelenti: Göbbels birodalmi miniszter a „Das Reich“ című politikai napilapban megjelent cikkében abból a tényből indul ki, hogy a négyévi háború után, az egész világon bizonyos fáradtság mutatkozik. Az utóbbi időben különösen az ellenséges oldalon figyelhető ez meg. Az angol lapok ebből nem is csinálnak titkot. Még Churchillnek is meg kellett jelennie az utóbbi napokban egy nagy aszsonygyűlésen és megkísérelni az elégedetlenségek megnyugtatótatását, akik a háború hosszú tartama miatt nyugtalankodtak. Ezek a jelenségek figyelemreméltók ugyan, de hatáskörükben nem szabad őket túlbecsülni.

Néhány száz uszítón és háborús uyerészkedőn kívül, alig van valaki az egész világon, aki ne áhítaná ennek a gigászi küzdelemnek a végét. Mégse ezen mulik a dolog. Inkább az a kérdés a döntő, hogyan lehetne ezt a békét megközelíteni. Ebben a tekintetben ma éppen olyan különbözőek a vélemények, mint a háború kezdetén. Ellenségeink meg akarják semmisíteni a német népet, nekünk pedig követelnünk kell létünk és fejlődésünk lehetőségeit, ha nem akarunk elmerülni.

Amikor az ellenséges táborban azt vetik a szemünkre, hogy mi okoztuk

a háborút, a régi módszert alkalmazák: nem a gyilkost, hanem a meggyilkoltat nyilvánítják bűnösnek. Ez a harc azért olyan elkeseredett, mert Anglia pontosan tudja, hogy a jövőben nem engedhet magának ilyen háborút. A brit nép ebben a háborúban már nem viselhet el ugyanolyan véraláztatást, mint az első világháborúban anélkül, hogy népi álmányát el ne veszítené, nem is beszélve egy esetleges harmadik háborúról. Anglia ezért a lehető legkevesebb embert vet harcba és boldog, hogy a háború súlyát a szovjet viseli Londonban tudatosan elsiklanak ama veszély felett, mellyel a brit nép számára a bolsevizmus iránti lelkesedés jár, mert a bolsevizmus ragályos betegség.

Németország védelmez egy kontinenst, mely azt részben nem is érdemli meg és lehetővé teszi a kontinens népeinek az olyan nemzeti életet, melyet saját erejükből nem tudnának megvédeni. E háborúnak élében még sok rejtély van — hangoztatja a miniszter. A háború még mindig döntő szakaszában van, még pedig állandóan megújuló válságmozzanatok előtt. Később aztán többnyire fellépnek azok a történelmi alakító tényezők, melyek a háborút befejezik a számára előírt pályára.

Második vitaestjét tartotta az Erdélyi Fiatalok Köre

Nagyvárad, október 8. Most tartotta második vita-estjét az Erdélyi Ifjak Köre, a Magyar Ház kistermében.

Ismeretes, hogy a nagyváradi fiatalok több tagja összeállott, hogy komolyan felkészüljön a jövő nagy feladataira. Ennek egyik eszközét abban látják, hogy a kor problémáit megfelelő előadások keretében megvitassák. Már egy ilyen vita-estet rendeztek az elmúlt héten, kedden pedig ismét szépszámú hallgatóság jelenlétében tartották meg a második összejövetelt.

Az előadást Nyeste István református lelkész tartotta „Keresztény világnézet” címen. Bevezetőképpen kifejtette, mi a világnézet, majd ismertette a világnézet különböző fajtáit. Szólt

arról, hogy a világnézetnél mindig annak sugalló ereje mozgatja meg a tömegeket és éppen ebben van hódító hatása és ereje.

Az összes világnézeti formák között a vallásos világnézet a legtökéletesebb, mert az Istent sem hagyja ki az élet irányításából. A hit van a középpontban és az életet a hit szempontja szerint irányítja.

A tartalmas és mély gondolatokban gazdag előadást nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság. Az előadást hozzászóltak: Soós Lajos, Csapó Zoltán, dr. Virág Jeromos.

A következő előadást kedden, este Kecskés Balázs tartja.

Velikije Lukitól délre heves harcok folynak

Berlin. (MTL) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A Taman-félszigeten és a Melitopol és Zaporozsje közötti arcvonalon csupán helyi harcok folytak. A keleti arcvonal déli és középső szakaszának súlypontjain az ellenség támadásait a német erők szerdán is jórészt ellentámadásokkal visszaverték. Velikije Lukitól délre a szovjet légierőtől támogatott nagyobb gyalogsági és páncélos erőkkel támadásba ment át. A harcok még javában folynak. Az Ilmen- és a Ladoga-tó közötti arcvonalon élénk harci tevékenység folyt. Német zuhanó harci repülőgépek a Fekete-tengeren meg-támadtak egy három rombolóból álló szovjet köteléket, amely a Krim-fél-

sziget déli partjait akarta löni. Bombatalálatokkal mindhárom rombolót elsüllyesztették.

Délolaszországban a Volturno folyónál az ellenség gyalogsági és páncélos kötelékeinek ismételt támadásait, jórészt ellentámadásokkal visszaverték. A déli Appennineknben utóvédünk erős ellenséges előretörések elhárítása után lassanként eltértek északnyugati irányba. Termoli térségében tovább tartanak az elkeseredett harcok. Az ellenség ma erősítéseket kapott.

A légierő esütörtökre virradó éjszaka London vidékén levő célpontokat nagy ürműretű bombákkal árasztott el. Valamennyi repülőgép visszavert támaszpontjára.

20 ezer páncélost veszítettek július óta a bolsevisták

Berlin. (MTL) A Német TI jelenti: A bolsevisták a keleti arcvonalon folyó harcokban az utóbbi hónapokban is a legsúlyosabb veszteségeket szenvedték. Különösen embervesztéseik voltak szokatlanul nagy. Ez év júliusa óta a szovjetcsaknem kétmillió embert veszített. Ennek körülbelül a fele halott és több mint 120.000 hadifogoly. A szovjet nagy fegyver- és anyagvesztései is a harcok keménységének jelei. Különösen súlyos a páncélos veszteség. Ez év júliusa óta több mint huszezer. A keleti had-

járat kezdete óta kilőtt szovjetpáncélosok száma ezzel együtt most már meghaladja a hetvenezret. Elvesztett a szovjet még hétszáz ágyút, úgyhogy lövegekben az összes vesztesége a háború kezdete óta 75.000. A szovjet repülőgép vesztesége az utóbbi három hónapban újabb 7.500 repülőgép, úgyhogy az összes repülőgép vesztesége eléri az 52.000 gépet.

Berlin. (MTL) A Német TI jelenti: A német légierő október 1. és 6-ika között 203 szovjet gépet semmisített meg.

Két kilométeres éket vágtak a német támadók a 8-ik brit hadsereg vonalaiba

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti a délolaszországi harctérről: Az amerikai hadműveletek képezték szerdán a délitáliei arcvonalon folyó harcok főrészt. Különösen hatásos sikert értek el a Volturava térségben: felállított német nehéz terekek. Számos támadási kísérletet, amely a déli Appennineknben a német utóvéd-

dek ellen indult, visszavertünk. — Montgomery csapatai a foggyai siker szélén az utóbbi három nap során hasztalanul folytatott előretörési kísérleteik után lemondtak a további előretörési szándékáról. Termoli térségében tovább folynak a heves harcok. Minden brit előretörési kísérlet nagy ember- és anyagvesztéssel

Beszélgetés szolnoki művészekkel nagyváradi kiállításuk alkalmából

Nagyvárad, okt. 8. Az Ujszögíró Otthon vörös szalonjában nagy készülődés folyik. Tele van ládákkal, félig becsomagolt, félig már egész színes pompájukban kibontakozott képekkel a terem; a fűtőtesteken kisebb-nagyobb szobrok várnak végleges elhelyezésére a városi altisztek segítségével három idegen úr szorgoskodik a képek elrendezése, felaggatása körül.

A szolnoki művésztelep vándorkiállítására készül. Az idegenek a telep művészei közül valók: Zádor István és Chiovini Ferenc festők és Borberéki Kovács Zoltán szobrász. Ők jöttek előre a művésztelep megbízásából, hogy a kiállítást megrendezzék. Nagyvárad városának különös előzékenységet tanúsított irántuk, teherautót bocsájított a rendelkezésükre, amelyen nagyobb nehézség nélkül és főként kevés költséggel, egyszerű idezállíthaták a kiállítás egész anyagát, mint 80 képet és több szoborművet.

Kevesen ismerik a szolnoki művésztelep multját és szervezetét; a modern festőművészet története se tárgyalja ezt részletesen, talán azért, mert Szolnok nem képvisel művészi irányzatot, mint Nagyvárad, melyet a magyar impresszionizmus úttörői tettek jelentősé vágy a multtá vált Gödöllő, ahol Nagyvárad ellenlábasait igyekeztek felállítani az akadémikus iskola hívei. Szolnok művészetében képviselve vannak naturalisták, impresszionisták, stilizálók, dekoratív festészetet művelők, stíluskeresők, sőt mérsékelt akadémikusok is. Békésen megférnek itt egymás mellett a festők és a szobrászok, tisztán a tehetség értékmérője szerint.

Pettenhofen és osztrák társai az úttörők

A telep keletkezéséről és mai szervezetéről jó tudni a következőket: aból az alkalmából, hogy a szolnoki művészek Budapesten kívül most Nagyváradon rendezik meg első vándorkiállításukat.

A 48-as szabadságharc idején került Szolnokra August von Pettenhofen osztrák festő, ki mint hadifestő kísérte az osztrák dragonyosokat Magyarországra. Annnyira megkapta az alföldi táj festőisége és a népviselet változatosága, hogy egészen haláláig — 30 éven át évenként visszatért Szolnokra. Később más osztrák festők is jöttek Pettenhofen képei láttán Szolnokra: August Müller, Tina Blau stb., míg a 80-as, 90-es években magyar festők is felkeresték ezt a kis várost.

Deák Ébner Lajos itt festette híres „szolnoki piacát”, a nagyváradi születésű Bihari Sándor a „Biro előtt”-et, a „Vasárnap délután”-t. A 900-as évek elején aztán felvetődött egy művésztelep alapításának ötlete igazi műtermekkel, mert addig a festők csak hónapos szobákban festették híressé vált képeiket. Így jött létre az állam, a megye és a város támogatásával a „Szolnoki Művészek Egyesülete”. Az akkori főispán, Lippidi Gusztáv és báró Kohner Adolf Szolnok-környéki nagybirtokos támogatásával hamarosan fel is épült egy négy holdas parkban a két épület, melyek mindegyikében 6—6, műtermes lakás áll a művészek rendelkezésére. A telep a Tisza és Zagyva összefolyásánál azon a helyen létesült, ahol valamikor a szolnoki vár állott.

Az alapító tagok közül Fényes Adolf és Szilágyi Lajos még ma is, mint a te-

lep tiszteleti tagjai dolgoznak ott. A tagok törzs- és vendégtagokból állnak, az utóbbiakat a törzstagok hívják meg és ezekből rekrutálódnak a megüresedett helyre újabb törzstagok.

A telepnek laikus tagjai is vannak, akik évi 12 pengőért résztvesznek a háromévenként megrendezett képsorsoláson, amelyen a tagok által e célra adományozott képek kerülnek kisorsolásra.

A kiállítás rendezése közben beszélgetést folytattunk a művészekkel. Sok eszeretettel nyilatkoznak Szolnokról, ahol művészi termésük javarésze keletkezik.

— A magyar táj jellegzetességei, — mondják, — sehol sem öltönek annyira szembe, mint Szolnok környékén. Az itteni néptípusok is kiváló alkalmat nyújtanak a magyar faji jelleg tanulmányozására, azonkívül Szolnoknak páratlanul szép ege van, ami különös vonzást gyakorol a festőkre. Kora tavasztól késő őszig a telepen tartózkodunk, ami azért is könnyen megoldható, mert ez a kedves Tisza-mettti város közel van a magyar művészi élet központjához, Budapesthez. Szolnoki tartózkodásunk ideje alatt mozgalmassá tesszük a város életét. Vendégeink jönnek a fővárosból; jobb időkben egész autósorok álltak meg a telepen egy-egy va-

sár- vagy ünnepnapon s régebben, különösen Pólya Tibor életében, nagyarányú kertiünnepélyeket rendeztünk, amelyeken kiváló budapesti művészek léptek fel... Résztveszünk természetesen Szolnok társadalmi életében is és képeinket egyre nagyobb számban tudjuk eladni Szolnokon. Minden évben megrendezzük itt hagyományos kiállításunkat, ami országos viszonylatban is jelentős művészi esemény szokott lenni. De azért termésünk javát mégis Budapesten helyezzük el s fővárosi tárlatokon a szolnoki telep tagjai viszik el a legszebb díjakat. Külföldön is gyakran szerepelünk s a most Nagyváradon kiállításra kerülő képek közül is több megjárta már külföldi tárlatokat.

— S terbevették, — kérdezzük — hogy más vidéki városokban is rendezzenek hasonló kiállításokat?

— Őszintén szólva, nem, — felelik. — Nagyvárad az első magyar város, ahol kollektív kiállítást rendezünk. Erre is a főispán és a polgármester szolnoki látogatása adta az ötletet s szívesen meghívásuk, előzékenységük vezettett a megvalósításra.

Kétségtelen, hogy a kiállítás nagy érdeklődést fog kiváltani Nagyváradon. (j. b.)

Továbbra is fokozott mértékben szükség van a takarékosagra és áldozatkészségre

Az államháztartás helyzetét ismertette a pénzügyminiszter a 42-es bizottságban

A Budapesti Értesítő jelenti: A 42 tagú országos bizottság pénteken délelőtt ülésezett. Az ülésen Kállay Miklós miniszterelnök és a kormány tagjai is megjelentek. Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter részletesen tájékoztatta az országos bizottságot az állami háztartás helyzetéről.

Az év első 8 hónapjában az állami kiadásoknak 75,2 százaléka nyert fedezetet az adókból és egyéb állami bevételekből és csak 24,8 százaléka volt az a rész, amelyet hitelművelettel kellett előteremteni. Az állami kölcsönökét pénzügyintézetek útján biztosították. A pénzügyintézetek a szükséges összegek egy-negyedrészét saját erejükkel teremtették elő, melyek egy részét a betétállomány bár még mindig lassú fejlődése, máerészt a már korábban bevezetett, selektív hitelpolitika, valamint a különböző valutában folyósított törlesztéses kölcsönök visszafizetése tette lehetővé. Ezek a körülmények ugyanis a bankok likviditását növelték és mód-

jukban volt az állami hitelzükségletet kielégíteni.

Értesülésünk szerint a pénzügyminiszter tájékoztatta az országos bizottságot a naptári év végéig előreláthatóan felmerülő kiadásokról és bevételekről, a még szükségesnek vélt hitelműveletekről és a fedezés módjáról, ami végeredményben azt mutatja, hogy az államháztartás helyzete az esztendő első felében úgy alakul, mint az első kettőben. Befezésül rámutatott arra, hogy az ország pénzügyeinek zavartalan továbbviteléhez változatlanul, sőt fokozott mértékben szükség van a takarékosagra és a nemzet minden tagjának áldozatra kész, fegyelmzett magatartására.

A Magyar Távirati Iroda jelenti. A 36 tagú országos bizottság mai ülésén tudomásul vette a kormánynak a hadigondozás újjászervezéséről, valamint a mezőgazdasági termelők 1944—45 évi beszolgáltatási kötelezettségéről szóló rendeletét.

Elfogta a rendőrség a sorozatos váradi betörések tettesét

Néhány hét alatt hét betörést követett el Széles János

Nagyvárad, október 8. A nagyváradi rendőrkapitányságra pár nap óta egymásután érkeztek feljelentések betörések miatt. A vakmerő betörő rendszerint alkülccsal hatolt be a lakásokba és gyakorlott kézzel szedte össze a

keze ügyébe eső értékes tárgyakat.

Végül is arra szánta magát, hogy éjszaka folytatja a lopásokat és éppen a hetedik betörésre készült, amikor október 6-án éjszaka a Miskolc Kálmán utca 18. számú házban a lakók arra

lettek figyelmesek, hogy valaki gyanúsan járkál a házban. Miután meggyőződtek arról, hogy egy ismeretlen férfi lapul a fal mellett, kérdőre vonták. A betörő azt felelte, hogy bizonyos Fekete Istvánt keres, de minden jel arra vallott, hogy a hajnali vendég szava hazugság és csak kifogásokat keres, hogy közben keréket oldjon.

Ezalatt az egyik lakó értesítette az őrszemes rendőrt, aki a betörőt megbilincselte és az őrszobára kísérte. Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy a lakásfosztogató Széles János régen körözött betörővel azonos. Beismerte, hogy rövid idő alatt hat esetben követett el betörést Nagyváradon és a hetedik eset alkalmával bukkolt le.

A rendőrség folytatja ügyében a nyomozást.

Ünnepélyesen avatják fel vasárnap a MÁV új lőterét

Nagyvárad, október 8. Elkészült a nagyváradi MÁV lövészegyesület új, 12 löállásos lőtere, amelyet vasárnap délelőtt 11 órakor ünnepélyesen avatnak fel és adnak át céljának. Ebből az alkalomból nagyszabású versenyt is rendeznek szombat délután és vasárnap folyamán. A versenyekre eddig 21 erdélyi vasutas egyesület nevezett.

A vasárnap délelőtti ünnepségekre igen sokan jelentették be érkezésüket Erdélyből a katonai és polgári hatóságok köréből.

Eltemették a hegyközszáldobágyi református lelkészt

Nagyvárad, okt. 8. Hegyközszáldobágyon tegnap délután végezték el a hirtelen elhunyt Asztalos Ferenc lelkész temetési elszármazását. A templomtól ezrongásig megtöltötték a hívek s jelen voltak az elhunyt lelkész hozzátartozói is. A szertartást dr. Szabó Lajos nagyváradi református lelkész végezte. Az esemény idején a hegyközszáldobágyi lelkészt bizta meg a hegyközszáldobágyi lelkészi teendők ellátásával.

Elnapolták a margittai forgalmi adóellenőr ügyének tárgyalását

Nagyvárad, okt. 8. Ma tárgyalta a törvényeskedő Medgyesi Gyula Zoltán margittai forgalmi adóellenőr ügyét. Medgyesi hatalommal való visszaélés miatt került bíróság elé, amennyiben több margittai lakostól jogtalanul kobozott el arucikkeket, borsot, babkávét és ée kényeztette a károsultakat, hogy neki adják el potom áron. Klein Henrik margittai lakostól 2 kilo 80 deka babkávét kobozott el, majd a megremített Kleinra pressziót gyakorolt, hogy különként 6 pengőért neki eladja. — Ugyanakkor felszólította Kleint, hogy fizessen be a Vöröskereszt javára 500 pengőt. Klein anyagi tehetségéhez mértén sokalta az összeget és csak 150 pengőt volt hajlandó befizetni. A befizetést azonban semmivel sem tudta igazolni és így a bíróság elrendelte a margittai jegyzőség két alkalmazottjának kihallgatását, akik Klein bevallása szerint átvették a Vöröskeresztnek felajánlott összeget. A tárgyalást ilyenformán elnapolták.

A Pesti Hazai és Győr városa egy millió pengő alaptőkével megalapították a Hűtőház R. T-t.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár nagyjelentőségű tranzakciót hajtott végre Győr városával egyetemben. A Pesti Hazai megalapította a Hűtőház r. t. egymillió pengő alaptőkével, amelyből 65 százalék részvényt a Pesti Hazai, 35 százalékot pedig Győr városa vett át.

Az új hűtőház a legmodernebbben, a technika minden vívmányával felszerelve úgynevezett mélyhűtésre berendezve készül el. A hűtőház céljaira Győr városa 10.000 négyzetgözetet ajánlott fel igen olcsó áron. A tervek e nagyszabású munkára már elkészültek és az építkezés rövidesen megkezdődik.

Epül a mátravidéki erömű

Szendy Károly polgármester legutóbbi jelentésében közli, hogy a mátravidéki villamos erömű munkálatai a nehézségek ellenére is jelentékenyen haladnak. Ez év végére 108 tisztviselő- és munkáslakás, továbbá két középület készül el, míg 40 lakás, továbbá az iskola és egészségház befejezésére 1944 végére kerülhet sor.

Számítani lehet arra, hogy az erömű részben ez év végén, egészben pedig 1944 második felében üzembe helyezhető lesz.

49 bizottság dolgozik október 2-től kezdve a zsidóbirtokok átvételén és kiosztásán

A zsidóbirtokok gyorsított átvétele és kiosztása, amelyet hivatalos helyről a közelmúltban jelentettek be, teljes mértékben folyamatban van. Eddig kilenc ilyen bizottság dolgozott a Felvidék azon részén, amely visszatért az országhoz. Most a régi Csonkajárási területén kinevezték a bizottsági elnököket, akik többnyire a körzeti járásbírói, vagy törvényes elnökök, úgyhogy ezek a bizottságok most már megkezdhetik működésüket. Összesen 40 ilyen bizottság létesült az országban, úgyhogy a Felvidékre kiküldött bizottságokkal együtt 49 bizottság dolgozik a munkálatokon országsszerte. Október 2-től kezdve indult meg valamennyi bizottság működése. Természetesen ez a munka még az eddiginél is nagyobb terhet és feladatot ró az Országos Földhivatalra, amely erre a célra személyzeti létszámát is felemelte.

Dr Hász István tábori püspök Nagyváradra jön

Dr Hász István tábori püspök október 16-án, dr Krassnai Jenő tábori főlelkész kíséretében Nagyváradra érkezik honvédhívei meglátogatására. Ezen alkalommal október 17-én, reggel 8 órakor megáldja a hadapródiskola kápolnáját, feltizkor szentmisét és szentbeszédet mond. Október 18-án pedig távozik Nagyváradról.

Magyar munkás tapasztalatai a háborús Németországban

„Megalkuvásnak, vagy csüggedésnek semmi jelét nem láttuk”

Nagyvárad, október 8. Munkás ember kopogtat be szerkesztőségünkbe. Közbenjárásunkat kéri egy közellátási ügyben. Beszélgetésünk során megtudjuk tőle, hogy most jött haza szabadságra Németországból, ahol egy gyárban dolgozik.

Kíváncsian fordulunk feléje kérdéseinkkel, hiszen abból az országból jött, amelynek ma a legkeményebb sora jutott osztályrészül. Egyik kérdés a másik után tolul ajkunkra: szemtanú, egy munkás ember őszinte szavaiból ismerhetjük meg a helyzetet.

Az első kérdés, amelyet kérdezzük tőle: hogyan viselkedik a német lakosság a légitámadásokkal szemben. Ez érdekel bennünket legjobban, mert ez teszi ma leginkább próbára a német népet és ettől várja az ellenség is diadalát.

Ott, ahol én dolgozom, mostanában nem volt légitámadás — mondja embe-

rünk, de már átéltem többször az ellenséges bombatámadást. Reánk magyarokra a legnagyobb hatást tette akkor az a nagy nyugalom és fegyelmesség, amelyet a németek részéről tapasztaltunk. Sokkal megalkuvásnak, vagy csüggedésnek nem láttuk semmi jelét. Perze nem ismerjük a többi vidéket, de itt a mi munkahelyünkön ezt láttuk.

Csak ezután kérdezzük meg a nevét a derék magyar testvérünknek. Vári Sándornak hívják és már 1941 augusztus 26-án tartózkodik Németországban. Most egy kis pihenőre jött haza, de a napokban máris indul vissza németországi munkahelyére. Megtudjuk tőle, hogy az ő munkahelyén 50—60 magyar munkás dolgozik. Naponta 8 óra a munkaidő. Reggel fél hétkor kezdődik a munka. Mint méhraj, úgy nyüzög ilyenkor a gyár környéke, de öt perc alatt mindenki elfoglalja a helyét a gyárban.

vesen megyek vissza, ezerelem a munkarendet, ami ott található. Örömmel dolgozunk mi Németországban is, de azért, amikor kattognak a gépek, mikor folyik rólunk a verejték, vagy amikor elmélázunk a munkautáni csendben, megmozdul szívünk és beszél nekünk otthonunkról, édes magyar hazánkról. Ilyenkor azután lelkünk visszakívánczik, hiszen úgyis tetszik tudni, mi már az anyatejjel szívtuk magunkba: mindenütt jó, de legjobb otthon, különösen ha ezt az otthont úgy hívják, hogy Magyarország.

Megszoritjuk munkás testvérünk kezét, búcsuzunk tőle, de utolsó szavai szívünkben zakatolnak távozása után is.

VIRÁG JEROMOS.

A Leventeegyesület közleménye

(Nagyvárad.) Nagyvárad thj. város Leventeegyesülete közhírré teszi:

1. A Rhédey-kerti sportpályának mérkőzések céljából való igénybevétele.
2. A leventefiúsnak bármilyen társadalmi célból való felhasználása.
3. A leventezenekarnak nyilvános helyen való szerepeltetése iránti kérelmek kizárólag Nagyvárad thj. város Leventeegyesülete címére a Leventeegyesület elnökségéhez küldendő (Levente Otthon), a fenti ügyekben máshová való fordulás az elintézését kisleltetik.

Felhívás a leventékhez!

Nagyvárad thj. város Levente Egyesülete felhívja mindazoknak az iskolai és iskolán kívüli leventéknek figyelmét, akik az országos üszönapon és a Buvár Kund üszöversenyeken szint időn belül üsztak, továbbá arany, ezüst, vagy bronz jelvényt nyertek, hogy a jelvények, illetve plakettek átvételére folyó hó 11-től 16-ig bezárólag jelentkezzenek a Levente Otthonban.

A Levente Egyesület ismételten felhívja a sportolni kívánó leventéket figyelmét a sportszabályokra, amelyek az alábbi helyen és időben tartanak edzést:

1. Labdarúgó szakosztály szerdán és pénteken 4 órától a Rhédey-kerti sportpályán.
2. Atlétikai szakosztály hétfőn és pénteken 4 órától a NAC pályán.
3. Kosárlabda szakosztály hétfőn és pénteken 4 órától a NAC pályán.
4. Ökölvívószakosztály kedden és csütörtökön 6 órakor a zsidó gimnáziumban.
5. Birkózószakosztály kedden, csütörtökön és szombaton este fél 7 órától az Apolló-palotában.
6. Céllovívószakosztály szombaton délután 3 órakor az Árpád Lövészegylet lövöldéjében.
7. Gyorslevente szakosztály szerdán délután 5 órától a Rhédey sportpályán.
8. Pingpong szakosztály kedden, csütörtökön és szombaton 6 órától a Levente Otthonban.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Embernek ézi magát minden munkás

Miért emeli ezt ki — kérdezzük tőle. — Azért kérem, mert az is nagy hatással volt reánk. Ott a munkások nagyon meg vannak szervezve, olyan rendet és fegyelmet tapasztaltunk, hogy épültünk rajta. De van a reggeli munkakezdésnek még egy megkapó jelene. Reggel a munkavezető és mester odamennek a munkásokhoz, kezet fognak kivétel nélkül mindegyikkel és testvériesen köszöntik őket. Egészen más lélekkel dolgozik az ember, — mondja Vári Sándor, embernek ézi magát minden munkás. Bemegyünk valami ügyben az igazgatóhoz, a legnagyobb figyelemmel és előzékenységgel fogadja a munkásokat. Tilos a munkással gorombáskodni, de a munkás is megbecsüli a feljebbvalót. Valahogy nem érezzük azt a nagy választófalat, amely elválasztja a munkást a vezetőségtől.

Beszéljen még, — nógatjuk tovább Vári Sándort. Ellátás, munkabér érdekel bennünket. Ebédet a gyárban kapnak. Több csoportra vannak beosztva a munkások. Van a gyárban egy nagy étterem és feltízzenkettőkör, félegykor, félkettőkör és félháromkör lehet ebé-

delni. Húson napokon két tál ételt kapnak a munkások, hústalan napokon egy tál ételt, de ilyenkor kapnak gyümölcsöt, vagy valami édességet.

Kapnak elegendő ételt? Ki-ki annyit vesz, amennyi tetszik, — kapjuk a feleletet. És mit fizetnek egy ebédért? Negyven pfennig egy ebéd, vasárnap pedig ötven pfennig. Reggelre 10 pfennigért kapunk húslevest, vagy öt pfennigért tejszót.

Keresetük? Az órabér alsó határa 31 pfennig, feleő határa 1 márká és 4 pfennig. Elmondja Vári Sándor, hogy 86 márkát keres hetenkint, de ebben benne van néhány túlóra is.

Egy-két apróságot kérdezzük még tőle. Feketézés? Ismerik-e ott is ezt a fogalmat? Ott kérem, nem lehet feketézni. Egyszer megkíséreltük, hogy valami kérjünk — felülfizetést ígérve — az illető nagy szemekkel, csodálkozva nézett reánk. Kérem, amim van azt adom hivatalos árban, de amim nincs, azt nem adhatom. Mocolyogva tette hozzá a német kereskedő: ne nézzen engem zsidónak.

Egy pfenniggel sem fogadok el többet

A német kereskedőre egy jellemző esetet mond el. Egyszer a piacon retket vásárolt. Harmic pfennig volt az ára a véletlenül 35 pfenniget fizetett érte. Már eltávozott, amikor utánajött a piaci árus és visszaadta neki minden ellenkezése ellenére az 5 pfennig többletet. Egy pfenniggel sem akart többet elfogadni, mint amennyi megillette őt.

Egy másik jellemző eset a német fegyelmre. Rendőrt alig látni az utcán, de nem is kell. Ellátás nem lehet látni sehol sem munka nélkül lézengő embereket. Mindenki dolgozik, mindenki megkeresi a maga tisztességét és elegendő megélhetési alapját.

Egyszer Berlinben jártam — mondja Vári Sándor — csekket akartam beváltani. Bementem egy nagy bankba. Nem akartam bevinni útipodgyászomat, két kofferemet kívülhagytam a csomagjaimra tettem micisapkámat. Azt hittem azonnal jöhetek. De rossz helyen mentem be s fel kellett mennem az emeletre. Végül az épület másik oldalán keveredtem ki. Benn időztem több, mint egy órát. Megijedtem, mert első pillanatra nem találtam a bőröndjeimet s csak az-

után oszudtam fel, amikor észrevettem, hogy rossz helyen járok. Odamentem, ahol csomagjaimat hagytam s nagy megnyugvással szembeemtem bántotta, mindent úgy találtam, amint otthagytam.

De a munkások életéből is mesél el hasonló eseteket. Meg azután érdeklődünk, hogy lelkileg törődnek-e valamit a magyar munkásokkal.

Időközben átjön hozzánk egy magyar katolikus és egy református lelkész is, ők szoktak beszédet mondani. Isentiszteletre igyekezünk járni a helybeli templomokba.

De tovább nem akarjuk faggatni magyar testvérünket. Megtudtunk néhány jellemző adatot, amely bevilágít a német munkás életébe. Nekünk pedig csak ez kellett, hogy lássuk, miképpen látja egy magyar munkás a német állapotokat. Szavaiból kiérezte, hogy itt nem tud az ellenség célt érni. Hiába mesterkedik azt a kapcsolót szét-törni nem tudja, amely a német munkást hazájához fűzi.

Utóljára még egy kérdést felteszünk: szívesen megy vissza? Elgondolkodik emberünk, reánk néz s szól: igen, szí-

Ujabb kettős kerékpár-szerencsétlenség a Mussolini-téren

(Nagyvárad.) Tegnap újabb kerékpár baleset történt a városban. Fehér Rózi Szent István-téren lakó háztartási alkalmazott: sebesen hajtott kerékpárjával a Mussolini-tér és a Deák Ferenc-utca sarkán, amikor a járdáról lelépett az utestre Nagy Erzsébet Schlauch-tér 22. szám alatti lakos. A kerékpáros esengését nem vette figyelembe, mire az pillanatok alatt elütötte.

Nagy Erzsébet olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy jobb vállcsontjával a kórházba kellett szállítani. A gázolás ügyében megindult az eljárás.

Bordás István 33 éves tisztviselő szintén véletlen baleset áldozata lett. Cséffa-utca 34. szám alatti lakásáról felsőkarcsonttöréssel a kórházba szállították.

Bérbeadják Tuszádfürdőt

Tuszád gyógyfürdő és üdülőhely 50. éves bérletére pályázatot hirdetnek a tulajdonosok. A bérlet tárgya a Szent Anna gyógyfürdő, a Szent Ilona gyógyfürdő, a Csukás-tó strandfürdő teljes berendezéssel, a fürdő építmény és a fürdő 20 holdas terület. Az ajánlattevőknek beruházási és fejlesztési kötelezettségeket kell vállalniuk, amire nézve részletesen nyilatkoznok kell. Többek között egy nagy gyógycsarnokot kell építeni, egy legalább 100 szobás új szállót, a fürdőket bővíteni kell. Az építkezéseket, új beruházásokat a háboru befejezése után két évre kell megkezdeni. A megajánlott bérösszeg vagy fix bérösszeg lehet, vagy a nyersbevétel bizonyos százaléka. November 1-ig lehet beadni a pályázatot. (Bud. Tud.)

A föld és a népszaporulat

Érdekes adatokat közöl egy német hivatalos statisztika a különböző foglalkozási ágak, szociális rétegek, valamint a születések száma között mutatkozó összefüggésről. Legfeltűnőbb az ellentét a falvakban. Legnagyobb a gyermekáldás a parasztnál, azután következnek a munkások, az önálló keresetel bírók, az alkalmazottak, még pedig a kis- és középfokúak, végül a magasabb-fokú hivatalnokok, mindenképp az egyetemi v. főiskolát végzettségűek, az u. n. akadémikusok, akiknél 25—40%-kal kevesebb a gyermek, mint a földműveseknél. Ezzel szemben egyforma alacsony a születések száma a nagy városok lakóinál, bármilyen társadalmi réteghez tartozzanak is. Többnyire 45—55%-kal kisebb az arányszám, mint faluhelyen, ahol a népszaporulat 80%-ot tesz ki, míg a kőbányák és bányaalakozottaknál ez a szám 64%, a vegyi gyárak munkásainál 62%. Érdekes az a megfigyelés, mely szerint a kis földdarabbal, vagy kerttel rendelkező nagyvárosiakhoz 14%-kal „többször” látogat el a „ludós madár”, mint a köröngteteg „földtelen” négy fal közé zárt rabjaihoz. (TEK.)

Kiket hívtak be az OTI elnökségébe és választmányába?

(Nagyvárad.) Szabó János képviselő még a múlt év június 2-án elmondott interpellációjában kérte, hogy a nagyobb erdélyi központok gyáripari és munkás képviselőit hívják be az OTI választmányába. Ezt a kérdést Szabó János különböző közbenjárásai során többször megismételte s legutóbb szeptember hónapban az Erdélyi Párt parlamenti csoportjának intervenciói keretében sürgetőleg terjesztette elő. Nyilván ennek eredményeként a hivatalos lap október 6-ki számában megjelent az OTI választmányába behívottak — köztük a nagyváradai érdekesoportók képviselőinek, — valamint az elnökségbe behívottak névsora.

A nagyváradai kerületi választmányba a gyári munkaadók nagyipari alcsoportjába a következőket nevezte ki a helygminiszter: Cseuz Gyula igazgató, vitéz Győri Ferenc aligazgató, Király Lajos igazgató helyettes, Mónus Sándor igazgató, Zsádányi Nagy Gábor ügyvezető igazgató.

A gyári munkaadók nagyipari választó alcsoportjába a következő nagyváradai munkaadókat nevezte ki: Szabó Sándor bőrgyáros, Végh Gyula textil és vegyeszeti gyárost, gyári munkaadók középipari választó alcsoportjába pedig a következő

nagyváradai munkaadókat: Kovács Antal szabómester, Menning Sándor fodrászmester, ifj. Merza Kálmán szijgyártó és bőrdíszműves, Szabó Károly asztalosmestert.

A kereskedelmi munkaadók kis-kereskedelmi alcsoportjába: Budai István ügyvezető igazgató, Krausz Sámuel igazgatót nevezte ki Nagyváradon, míg a háztartási munkaadók választó csoportjába Csanda Endre gyógyszerészt.

A munkások választó csoportjába a következő nagyváradai munkásokat nevezte ki a helygminiszter: Szabó János országgyűlési képviselő, Boros Mihály cipőszegéd, Farkas Béla péksegéd, Kajtor Lajos pincér, Katona Dezső kőművessegéd, Maag János kőművessegéd, Muszka János vasesztergályos segéd, Oláh Sándor cipőszegéd, Rusz József lakatossegéd, Schlöder Mihály raktárnok, Berinde Gusztáv nyomdász, Szabó József asztalossegédet.

A tisztviselők választó csoportjába Kasza Árpád banktisztviselő és Kiss B. László titkárt.

A háztartási alkalmazottak választó csoportjába Tokár Mária háztartási alkalmazottat nevezte ki a helygminiszterium Nagyváradról.

Folytatódik a hadigondozottak ipari és kereskedelmi elhelyezése

A nagyobb iparvállalatok számos hadigondozottat foglalkoztatnak

A kormányzat már eddig is mindent megtett, hogy a háboru áldozatainak, hadirokkantainak és hadiözvegyeinek, valamint a hadiárva-knak helyzetén könnyítsen és a jövő megélhetését biztosítsa. Ennek érdekében a hadigondozottakat állandó megélhetést jelentő munkahelyekhez kívánja juttatni.

Mint ismeretes, a kormány szociális elgondolását és nemes szándékát a magángazdasági élet is a legnagyobb örömmel és megértéssel vette magáévá. Az elmúlt hónapokban a kormánykörök felhívására a legnagyobb iparvállalatok már konkrét javaslatot is tettek arra, hogy hány hadigondozottat tudnak elhelyezni és állandó megélhetést biztosító munkahelyhez juttatni. A munkahelyek összeírása után meg is kezdődött a hadigondozottaknak egyes iparvállalatoknál való felvétele. Ez az akció eddig is a legjobb eredményekkel

járt, mert ma már, különösen a nagyobb iparvállalatoknál, megfelelő munkabeosztásban számos hadigondozott dolgozik.

A hadigondozottak elhelyezésére megindult mozgalom azonban ezzel nem állt meg. Ujabb munkahelyeket kell a jelentkezőknek biztosítani. E kérdésben legutóbb a kereskedelmi és iparkamarák fordultak előterjesztéssel az ipariügyi miniszterhez. Ebben az előterjesztésben részletes javaslatokat tettek különösen a hadirokkantak kategóriájának az iparban, de a kereskedelmi vállalatoknál való elhelyezésére is. Bornemisza Géza ipariügyi miniszter ezeket a kamarai javaslatokat nagy megértéssel fogadta és máris kilátásba helyezte, hogy a javaslatok közül azokat, amelyek a kérdés megoldását leginkább siettetik, magáévá teszi és azok alapján történnék meg a szükséges intézkedések.

Tanfolyamot végeznek az erdélyi községi gazdasági előjárók

Ismeretes, hogy a mezőgazdaság-fejlesztő törvény alapján legelőször a Székelyföldön neveztek ki a községi gazdasági előjárókat. Azóta már nemcsak a Székelyföldön, hanem az egész visszacsatolt erdélyi területen is megkezdtek működésüket a községi gazdasági előjárók. Általános elv szerint községi gazdasági előjárók arany- vagy ezüstkalászos gazdák lehetnek, azonban Erdélyben ettől az elvtől el kellett tekinteni, mert itt az

arany- és ezüstkalászos gazdák száma elenyészően csekély s igen sok község van, ahol egyáltalában nincsen arany- vagy ezüstkalászos gazda. Ilyen gazdák hiányában feltétlenül szükség van arra, hogy a községi gazdasági előjárók megfelelő tanfolyamokon kiképzést nyerjenek, de szükséges ez azért is, hogy az ügyek intézése egységesen történjen.

A földművelésügyi miniszterium erdélyi kirendeltsége kolozsvári szék-

házában október hó 1-én és 2-án értekezlet volt a községi gazdasági előjárók kiképzése ügyében. Az értekezleten a miniszteri kirendeltség működési területéhez tartozó nyolc vármegye gazdasági felügyelőségeinek vezetői és az erdélyi szakoktatási intézetek igazgatói vettek részt.

A több mint 300 községi gazdasági előjáró kiképzése kéthetes tanfolyamokon már október hó folyamán megkezdik s január hónap második felében már az összes erdélyi községi gazdasági előjárók kiképzését befejezik. A gazdasági előjárók oktatásában részt vesznek a szakoktatási intézetek tanári testületei, a vármegyei gazdasági felügyelőségek és a törvényhatósági állatorvosok.

Farkasra vadászott — embert lőtt

Nagyvárad, okt. 8. Ma délelőtt került tárgyalásra Bódis Pál 53 éves pusztaiulaki földműves ügye. Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vádjával kreült törvény elé, mert ez év tavaszán farkasvadászaton járt az erdőben ahol zajt hallván előbb felszólitotta a közeledőt, hogy kilétét tudassa s miután a zaj irányából nem jött válasz, abban a hiszemben, hogy rászólt, áhított farkassal áll szemben — oda lőtt. Ezután sem hallott semmi zajt, odament keresgélni, de ott csak vércseppeket talált, lelőtt vadat nem. Később jutott tudomására, hogy a másik faluból hazafelé tartó Merka János faluhelijét lőtte meg. Miután dr. Beothy Konrad törvényszéki orvosszakértő szerint mindössze 8 napon belül gyógyuló sebeket okozott, a királyi ügyész a vádat elejtette.

Mezőgazdasági ingatlanokat ad bérbé a város

Nagyvárad thj. város tulajdonát képező alant felsorolt helyeken fekvő és kiterjedésű mezőgazdasági ingatlanokat 1943. október 1-től 1946. évi október hó 1-ig terjedő 3 egymásután következő gazdasági évre bérbéadom.

Felhívom mindazokat, akik ezen területeket bérbévenni szándékoznak, hogy ajánlataikat a gazdasági ügyosztályon beszerezhető ajánlati ívek felhasználásával 1943. október 15-ig a gazdasági ügyosztályon adják be. Később érkezett ajánlatokat nem veszem figyelembe.

A beadott ajánlatok felett később fogok dönteni és fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok elbírálásánál a felajánlott összegre tekintet nélkül határozzanak.

Az ingatlanok után az ajánlatban felajánlott béreket kat. holdakra vonatkoztatva és kg. zabban kimutalva kell megtenni.

A mezőgazdasági ingatlanok bérbéadásával kapcsolatban szükséges felhívom a gazdasági ügyosztályon (II em. 26.) a hivatalos órák alatt megtudhatókat.

1. Szöllősi legelőnél 1 kat hold 1230 ól.
2. Wolffi erdő mellett 2 kat. hold 860 ól.
3. Bihari hágónál 10 kat. hold 1410 ól.

Nagyvárad, 1943. október hó 5.
Polgármester megbízásából:
Klemens Rezső s. k.,
tanácsnok.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEBŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Családi öröm Gyapay László helyettes- polgármesternél

Nagyvárad, október 8. Örömteljes családi esemény történt dr. Gyapay László helyettes polgármesternél. Felesége, Mayer Mária csütörtökön este háromnegyed 7 órakor fiúgyermeknek adott életet, aki az édesapja után a László nevet kapta. A fiatal anya és az újszülött a legteljesebb egészséggel örvendenek. Dr. Gyapay Lászlónak az örvendetes esemény alkalmával a magunk részéről is szerencsekívánatainkat fejezzük ki.

A kormányzó család a rádió első nyilvános hangversenyén. A MTI jelenti: A rádió első nyilvános hangversenyét, mely csütörtökön este folyt le a Magyar Művelődés Házában Dohnányi Ernő vezénnyel, kitüntette látogatásával a Kormányzó Ur, aki menyével, a kormányzóhelyettes özvegyével, valamint ifj. Horthy Miklós rendkívüli követ és meghatalmazott miniszterrel jelent meg. A közönség a főmáltósági család meg ünnepelésben részesítette. A főmáltósági ur a hangverseny után a legmagasabb elismerését nyilvánította.

Meghalt Tanev, volt bolgár pénzügyminiszter. Szófiából jelenti: (MTI) A NTI jelenti: Tanev volt pénzügyminiszter, a Bolgár Nemzeti Bank hosszú időn át működött igazgatója meghalt.

ADY-EST A ZENEAKADÉMIA. Október 9-én, szombaton este fél hatkor, az őszi irodalmi szezon nyitányaként ismét felhangzik a halhatatlan Ady költészet a Zeneakadémia nagytermében. Az Eről az Oceanán címmel összeállított Marnitz-műsorban a legjobb előadók tolmácsolják Adyt, éppedig: Lukács Margit, Hidvéghy Vali, Medgyessy Vilma, Nagykovácsy Ilona, Miklós Livia, Szörényi Éva, Török Gizella, Ákom Lajos, Baló Elemér, Kántor Béla, aki különben rendező is, Lendvai Andor, Mester György, Szabó Sándor, és Ujlaky László. A műsort dr. Ágoston Zoltán ismerteti, zongorán Polgár Tibor, orgonán pedig dr. Laczkovits János kíséri.

Ülést tartott az Erdélyreai Gazdasági tanács. Kolozsvárról jelenti: MTI Az Erdélyreai Gazdasági Tanács Kolozsváron gróf Beldy Kálmán elnöklésével ülést tartott. Először a tanács kebelében működő munkaközösség tartott értekezletet, amelyen az erdélyi szakosztályok képviselői terjesztették elő azokat az időszerű gazdasági kérdéseket, amelyeknek megoldására a gazdasági tanács hivatott. Az ezt követő tanácsülés első sorban megvitatta a Székelyföldi Villamos Centralé építésének kérdését. Ezután tárgyalta a tanács az egész erdélyi gazdasági életről szempontjából nagyjelentőségű székely kongresszus tervét, majd részletesen foglalkozott az erdélyi vasúti közlekedés problémájával, mely ügyben előterjesztéssel fordul a MÁV-hoz. A tanácsotthonok ügyében elhatározta a tanács, hogy a már meglévő tanácsotthonok kibővítése érdekében megteszi a szükséges lépéseket.

KORONA Filmszínház Régi szép idők

ZORO és HURU (Pat és Patason) ideig első és eddig legjobban sikerült filmje
 Kétórás kacagás, gondtalan jókedv! Elővételi pénztár mindennap 11-12 óráig

BELVÁROSI Mária nővér

Egy önfeláldozó szerelem megható története!
 Szörényi, Jávor, Svéd S., Berky Lili, Mály

Tisztviselőkonyhát állítottak fel Kolozsváron. A Magyar Tudósító jelenti: Keledy Tibor dr. polgármester, a kolozsvári városi tisztviselők és alkalmazottak részére városi konyhát állított fel. A városi konyháról közel 500 tisztviselő és alkalmazott fog étkezni. A konyha megkezdte már működését.

Szegedi halászsok Bácskában tanítják a halpaprikás-főzés tudományát. A Magyar Tudósító jelenti: Bács-Bodrog vármegye most kezdődött mezőgazdasági kiállításán a halnak, mint a nép-élelmiszer és a nyereanyagellátás szempontjából fontos tényezőnek propagálására halpaprikás-főzés bemutatót is rendeztek. Erre a célra Szegedről is kértek halászsokokat, akik a halpaprikás-főzés bemutatót meg is rendezték. A kiállítás befejezése után a szegedi halászsok, illetve halpaprikás főzők Bácska más helyiségeiben is bemutatják a hírneves szegedi halászlét.

Zajjal szemben védett telefonkészülék. Már 1891-ben tömítettek telefonhallgatókat a környezet zöreijével szemben gumivánkossal. Egyik feltaláló azt is javasolta, hogy a gumivánkossal vízzel töltés meg, amivel a hatás még javult volna. Még ma is használják a gumivánkossal felszerelt hallgatókat zajos helyiségekben, amivel a hallgatásban keletkező hangot megvédhetjük. Azonban egészen más segéd-eszközök szükségesek arra, hogy a helyiség zajja ne hatolhasson a beszélő mikrofonba. E célra igen hatásosnak bizonyult a Siemens & Halske-féle gégefő-mikrofon, amely kívülről a gégefőre ráfekszik és az utóbbi rezgéseit veszi fel. Hajok géptermében tudvalevőleg fülkifutó zaj van, úgy hogy ilyen helyiségből szinte lehetetlen a telefonon való érintkezés. Itt alkalmazható a gégefőmikrofon kiegészítő módon. Hasonlóképpen repülőgépeken is, ahol a robbanómotorok zajja a gégefőmikrofont nem zavarja.

A szem gyulladással megfertőződésének kezelésében rezzel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” kecsérvíz — erőteljes vérrelvonó hatása következtében — gyakran kitűnő segéd-eszköznek bizonyul. Kérdezzé meg orvosát!

Még 85 ezer bányászra van szükség az angliai szénbányákban. Amsterdamból jelenti: (MTI) A NTI jelenti: A brit híroroda szerint az angol bányászok a szén- és üzemanyagellátási miniszterhez intézett határozatukban azt követelik, hogy a csapatokban és polgári védelemben szolgálatot teljesítő szénbányászokat rendeljék vissza, mivel a szénbányák munkájának elvégzésére még 85.000 bányászra van szükség. Követelik továbbá, hogy a kormány vállalon kezességet a bérek továbbfejlesztéséért és a jóléti rendszerek elvégzéséért.

Vasárnap d. e. 10 órakor a Hegyi Kulturházban szentmise lesz.

A NAGYVÁRADI MAGYAR DALKÖR ez úton is értesíti tagjait, hogy az egyesület a próbákat csütörtök helyett a hétfői napon este fél 8 órakor tartja a Magyar Házban. (Sal Ferenc utca 9.) Új tagok felvétele ugyanakkor és ugyanott.

Október 8. a háztelgyelöknél. Lélekemelő ünnepség keretében emlékezett meg a háztelgyelökök vezetősége az Aradi 13 vértanúról. Jó Márton elnök kegyeletos szavakkal ismertette a 94 évvel ezelött történeti gyászos eseményt, amely a magyar szabadságharcra tett pontot. Megemlékezett az elmúlt és a jelen világháború hőseiről és kérte a hallgatóság hathatósabb összefogását. Gyenge Gábor választmányi tag, valamint Beke Lászlóné kegyeletos hozzájárulása után a nemzeti gyászünnepe az elnök zárószavaival ért véget.

Vasárnap a fizőrai szentmise után, a Credo-egyesület gyűlést tart az olasz római katolikus fiúiskolában.

NEGY KUNA — EGY LIRA. A horvát államfő egy most kiadott rendelete az Adria partján fekvő, újonnan Horvátországhoz csatolt területeken a kunát törvényes fizetési eszközé nyilvánította. A lira bankjegyeket átcsereleik kunára éspedig egy líráért 4 kunát adnak, amihez még állami többletet számítanak állami hitellel formájában és pedig két kunát líránként, amelyet a Horvát Állami Banknak kell beszoigáltatni. 1941 április 10. előtt létesült tartozásokat 1:3 arányban ismerik el kunában. Azok a tartozások, amelyek 1941. április 10-e után 1943. szeptember 9-ig keletkeztek lírában, 1:2 arányban nyernek átcserelelést. Ez a kurzus mint törvényes átváltási kurzusnak lett elfogadva, úgyhogy az állami többlet líránként 2 kuna, mint rendkívüli különleges többlet, az állam javára mutatkozik.

Belga gazdasági kiküldöttek Bukarestben. Bukarestből jelenti: (MTI) A belga földművelési miniszterium megbízottai Bukarestbe érkeztek új gazdasági egyezmény megkötése érdekében. A belgáknak első sorban búzára és húsról lenne szükségük.

Felmenték Romániában a termelők. Vasárnap búza illetékét. Bukarestből jelenti: (MTI) Augustus hó 1-től a malmok által közvetlenül a termelőkől vásárolt búza után kilogrammonként 1 lei, rozs után 75 bani illetéket szabtak ki az eddigi illetékeknél.

Szülői értekezlet a Szent Orsolya rendi Leánynevelő intézetben. 1943. október 9-én délután fél 5 órakor szülői értekezlet lesz a Szent Orsolya-zárdában minden iskolatípusba (elemi, gimnázium, liceum) járó növendékeink kedves szülői részére. Kérjük a kedves szülők megjelenését. Érdeklődőket is szívesen látunk. Igazgatóság.

30 éves a magyar cserkészlet. A MTI jelenti: A magyarországi cserkészmozgalom az idén ünnepli 30 éves fennállását. A Kormányzó Ur ebből az alkalmából meleghangú elismerő kéziratot intézett vitéz Farkas Ferenc altábornagyhoz, az országos főcserkészhez, amelyben méltatja a cserkészlet elmúlt 30 évét.

Felhívás az ipari Szakosztályok Elnökeihez

Az Ipartestület elnöksége felkéri azon szakosztályok elnökeit, akiknek kebelében közszállítási csoportok lettek megalakítva, hogy f. hó 9-én, reggel 9 órakor az Ipartestület hivatalában sziveskedjenek megjelenni, ahol a csoportok átszervezése tárgyában fontos értekezlet lesz megtartva.

HIRDETÉS. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati- és Textil-iparosok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy az október havi órna- és ezen-kiutalás megkezdődött. Elnökség.

Folyóirat-szemle

Megjelent a Magyar Szárnyak legújabb száma. A művelt magyar olvasóközönség kedvelt repülőlapja ezúttal is gazdag és változatos tartalommal számol be a világ repüléséről. Előjáróban a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap vizsgájáról kapunk nagyszerű képekkel tarkított jelentést, majd Bisits Tibor repülőalezredes tollából olvashatjuk a Légiháború kronikáját, mely a nagy világháború repülőerőszakos harcainak hű tükré. A légiháborúban oly nagy szerephez jutott foszforbomba részletes leírását kapjuk a lapban, ez a legújabb repülőerőszakos harcok hű tükré. A légiháborúban oly nagy szerephez jutott foszforbomba részletes leírását kapjuk a lapban, ez a legújabb repülőerőszakos harcok hű tükré. A légiháborúban oly nagy szerephez jutott foszforbomba részletes leírását kapjuk a lapban, ez a legújabb repülőerőszakos harcok hű tükré.

Nem csupán a diákoknak és leveleknak, de mindenkinak, akit érdekel a repülés, érdekes olvasmány az Ifju Repülő legújabb száma. A szeptemberi két országos versenyről képekkel és cikkel egyaránt részletes beszámolót ad a lap. Tóth Géza tanár folytatja tanulmányos meteorológiai cikksorozatát. Műszaki tárgyu cikkek sorozatában ki kell emelnünk a stabilitásról, a zárólapról, a modell benzínmotorokról írt cikkeket. A lap pályázatának anyagából egy érdekes kis elbeszélést kapunk. Két nagyszerű zárttéri modell tervrajza ad munkát a modellező ifjúságnak a közelgő téli zárttéri versenyekre. Változatos híranyag, képek, rajzok egészítik ki ifjúságunk kedvenc lapját. Az Ifju Repülő új száma 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal-tól (VII. Király-u. 93.) kérjük.

SZÍNHÁZ

Tábornokné

Operettbemutató a Szigligeti Színházban

Toth Miklós és Vándor Kálmán nagyoperettje, amelyhez Buday Dénes szerzett fülbemászó zenét, az ismert daljáték-szabvány szerint készült, mindössze annyi új van benne, hogy a most folyó világháború mozzanatait szövi eseménybe s a darab egy része Oroszországban játszódik, amelynek háttérrel a régi jó békevilágban is meglehetősen izgatták a librettisták képzeletét. De egyébként a második felvonás végén ugyanúgy elmullik az ifjú szerelmesek dolga, mint ahogy ez kevésbé háborús operettekben szokás, azonkívül más súlyos bajok is vannak, de a harmadik felvonásban természetesen jóra fordul minden, a fiatalok boldogan egymásra találhatnak ismét, sőt védőangyalukra, az idősekre, de vállalkozó szellemével és aranyos kedélyével még mindig vonzó nagynénire is rámosolyog a késői szerelem házasságot érlelő napsugara... Egyszerűbben szólva, a délelő magyar tábornok Kiebben, ahol a nagy szerelmi eselszövény folyik, beleszeret és haza térve megkéri a kezét.

Kedélyes anyákká korosodott egykori primadonnáknak való a Tábornokné címszerepe. Fedák Sári testére-lelkére szabták, bizonyára a nagy Szászka is sokat igazított, színesített rajta. De Antal Erzsé is ebből az elpusztíthatatlan életerejű fajtából való, azért őrá is pompáan talál a ruha, mintha csak egyenesen neki készítették volna: kedvesen, melegszívűen, házsiartosan, néha patogón, jökedvel és kiváló énektudással viseli. Hangja behízog, modora szintén s mikor a dacos fiatalok egymáshoz édesgetése közben ő maga esik csávéba, még drámai is tud lenni. Nagyon megszerette a közönség.

A fiatalok: *Kemény Gizi* és *Gulácsy Albert*. A társulat szöke és finom társalgási eszendeje, aki az idén egy áruvalattal mintha szökőbb lenne, mint tavaly (pedig a haj természetesen hamvát lepergetni nem célszerű talán), az operett területén is meglepően otthonosan mozog. Énekelni jobban tud, mint sok hivatásos operett-diva, a táncra fejezetlen, játéka pedig a prózai darabok színvonala emeli a mondvaesinált daljáték szöveget. Meleg sikere volt.

Gulácsy Albert, ahogy újabb és újabb szerepekben mutatkozik be, egyre jobban kibontakozik előttünk mint kiváló bonviván. Fiatalos heve nem ragadja tulzásokba, azért alakításában nem válnak bántókká az operett előírásos drámaiságai. Kellemes megjelenése, friss mozgása és biztos éneke lelkesedéssé ragadta a közönséget s különösen a hölgyek fíradhatatlanul tapsolták játékát.

Hamvay Lucy egy orosz színésznőt alakított nagyon rokonszenvesen, egy gyakorlott színésznő fölényes biztonságával. Azok közé a művésznők közé tartozik, akiknél minden szerep jó kezében van s akiknél a drámai kitörés megjárása épp oly könnyű feladat, mint a dal szépségeinek tolmácsolása. Sokat nyert szerződtetésével a Szigligeti Színház.

Az operett vidám vonalát *Göndör Klári* és *Szabó Ernő* vezették. Kötő szubrettünk minden új szerepében fejlődést mutat. Humora folyton érik, táncra egyre változatosabb, kedvesége friss üttekkel fokozódik. *Szabó Ernő* megint annyit neveltette a közönséget, hogy ez a mai körülmények között több mint színjátszás. Ez már misztó.

Még *Lendvai* férfias tábornokát kell kiemelni, de a többi szereplők is pompásan illeszkedtek bele az együttesbe. Igen jó előadást nyújtott a színház, a régi meleg operett-estékre emlékeztetőt. A díszletek szépsége annyira megfogadta a közönséget, hogy a második felvonás kiévi képét nyitászini tapssal jutalmazta. A zenekart *Matolcsy Zoltán* vezényelte kifogástalanul, míg a rendezés *Szabó Ernő* érdeme.

(j. b.)

Színházi iroda közleményei

— Tábornokné minden este háromnegyed 7 órakor.

— Az idei budapesti színiévad legnagyobb sikere a Tábornokné, mely az Új Magyar Színház szenzációs operett-újítása volt, szerdán estig bezárólag állandóan a színház műsorán van.

Pénteken este A berlet, a többi napokon béreletszűnet. Gyönyörű kiállítás! Pompás táncok! Rengeteg humor és vidámság! Siessen jegyét előre biztosítani!

— **Mondj igazat** / Vaszary János 3 órás kacagató boházata szombaton délután fél 4 órai kezdettel kerül színpadra filléres helyárrakkal. — Figyelem! Csak felnőtteknek!

— **Előkészületben a NEVTELEN ASZSZONY.**

HETI MŰSOR:

Pénteken este háromnegyed 7 órakor: *Tábornokné* (A-berlet).

Szombaton délután egyvgyed 4 órakor: *Mondj igazat*. (Filléres.)

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: *Tábornokné*.

Vasárnap délután és este: *Tábornokné*.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: *Tábornokné*.

Kedden este háromnegyed 7 órakor: *Tábornokné*.

Előkészületben: a *Nevtelen aszszony*.

SPORT

DVSC—NAC mérkőzés vasárnap Nagyváradon

A legkomolyabban készül a NAC Csepel legyőzője ellen

Nincs sok idő foglalkozni az Újpesti vereséggel, de még a pestiek felett aratott győzelemmel sem, mert itt az új erőpróba: vasárnap már Debrecen csapata rándul le hozzánk, hogy megvívja zöld-fehér csapatunkkal első bajnoki csatáját.

A DVSC hosszú, küzdelmes éven keresztül jutott be az NB I-be. Eddigi szereplése alapján azt mondhatjuk, hogy formája felfelé ívelő, hiszen a kétszeres bajnok Csepelt fektette legutóbb kétvállra és ezzel igen nagy önbizalmat szerzett az igen tehetséges játékosokból álló új csapat. Ezek szerint a NAC-nak sem lesz könnyű helyzete vasárnap, hiszen mindentől eltekintve is tudjuk, hogy a kezdő NB I-es csapatok éppen a nagy egyesületekkel szemben

szedik össze minden erejüket és a még hiányosabb felkészültséget háttérrel lelkesedéssel, küzdelemmel pótolják.

A NAC tehát a legkomolyabb munkával készülődik vasárnapra és minden jel arra vall, hogy igen izgalmas mérkőzésnek lehetünk szemtanúi.

Ma délután könnyű erőnléti edzést tart az csapat, Szuhovszki Bertalan testnevelési tanár irányításával és ezzel be is fejezték a heti munkát.

Jellemző a nagy érdeklődésre, hogy Debrecenből már többszáz jegyet foglaltak le elővetelben a DVSC szurkolók. Úgy látszik, vasárnap nemcsak a pályán lesz harc, hanem a nézőtérben is összeméri a két szurkolótábor hangerejét.

Milyen munkalehetőségeket kínál a Munkaközvetítő?

A nagyvárad m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 28. Telefon: 25-76) 1943. évi október hó 5-én kelt jelentése szerint, az elmúlt héten elhelyezett 45 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak: 10 kőműves, 1 cimpfűtő, 1 cukrász, 1 timár, 14 napszámos, 14 gyári munkás, 1 bejáró takarítónő, 4 asztalos, 2 gép- és gyorsíró, 6 állandó háztartási alkalmazott.

Foglalkozást pedig keresnek: 11 ipari szakmunkás, 20 gyári betanított és egyéb segédmunkás, 3 kereskedő, 4 tisztviselő, 1 mosásvasalónő, 16 állandó háztartási alkalmazott, 5 szolga-kifutó, 6 bejáró takarítónő.

Elhelyezkedést kereső tanonc: 1 cipész (fiú).

Retírozandó tanoncszervező: 1 kegyelgy és papirtárkereskedő.

RÁDIÓ

SZOMBAT, OKTÓBER 9.

Budapest I.

- 6.00 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.25 Ebresztő. Torna. Reggeli zene.
- 7.00 Hírek. Közlemények.
- 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
- 8.30 A vallás- és közoktatásügyi miniszterium rádióiskolája.
- 10.15 A Székesfehérvári Tűzoltózenekar.
- 11.15 Modern muzsika.
- 11.40 Sárváry Dezső előadása.
- 12.10 Táncezenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Rodsz Emil szalonégyüttese.
- 15.00 Szórakoztató zene.
- 15.30 Pápay Klára előadása.
- 17.00 A Hungaria Park tarka műsora.
- 18.05 Hangképek innen-onnan.
- 18.40 Külügyi tájékoztató.
- 18.50 Négyesemlék Szabó Lőrincsel.
- 19.10 O'rah Kálmán cigányzenekara.
- 19.35 Ignác Rózsa cserevezése.
- 19.50 Pószorményi Nagy Béla zongorázik.
- 20.15 Váram zenei béténye.
- 22.40 Ki mit szeret?

Szolgálatos gyógyszerterak:

III. CSOPORT:

KIGYÓ gyógyszerter, Bémer-tér 1 (Reisz I.) 15-68.

II. RAKOCZI F., Szacsyay-u. 23. (Gsanda E.) 17-47.

OROSZLAN gyógyszerter, Mussolini-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.

MADONNA gyógyszerter, Sztarova-szky-u. 20. (Dr. Medvigy F. bérlő Feder Vilmos) 33-67.

A gyógyszerterak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombattal reggelig tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Ocska rugót, hencsert, magas aron veszek. Rimanóczy-utca 5. kárpitos. 840

Eladó betegség miatti, tüdőszanatórium közelében, kis szőlő lakással, fele termésel. Ára 24.000 pengő. Özv. Tatay Sándorné, Szigligeti-utca 12. Telefon 28-74. 841

Eladó egy hold szőlő házzal együtt. Felsődorongos-ut 54. 843

Modern konyhabutor eladó. Tomori Pál-u. 61. 842

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, moly és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja. Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 813

Allási ügy

16-20 éves ifjakat és munkásnőket felvesz a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezni lehet a váradszőlősi telepen 10-12 óra között. 830

Szerény igényű gyermekszertető idősebb nőt kis háztartásomba felveszek. Cím a kiadóban. 838

4 középiskolát végzett intelligens fiút tanulóknak felveszünk. Cím a kiadóban. 837

Gyakorlott gyors- és gépirónót felvesz november 1-re a Nagyvárad Bábaképzőintézet. 836

Tűzőnőket és ragasztókat azonnali belépéssel felvesz Szabó cipőgyár, Graf Tisza István-u. 21. 849

Ügyes kifutó fiút felvesz Osztyás és Társa cég, Rákóczi-ut 1. 847

Mérleglakatos tanuló felveszek. Hitler-u. 26. Sláder József. 844

Allás: keres

Négy középiskolát végzett urileány irodai gyakorlattal állási keres. Címeket a kiadóba kér. 839

Gépipari középiskolát végzett fiatal ember műhely és irodai gyakorlattal alkalmazást keres. Címeket „Szorgalmas” jellegére a kiadóba kérem. 848

17 éves fiam és 15 éves gimnazista lányom iskolai szünetére elfoglaltságot keresek. Telefon 11-96. 845

Lakás

Keresek azonnalra butorozott szobát pénzügyigazgatóság környékére magyaros férfi részére. Cím a kiadóba. 848

KIADÓTULAJDONOS:

SENET LASZLÓ NYOMDA R. T.

A kiadó igazgatója: Dr. Paál Árpád

A kiadó szerkesztője: Dr. Virág-Jeromos

Készült a Szent László nyomda r. t. körforgótermén Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 8. szám